

БИБЛИОТЕКА
Прозна путовања

Наслов оригинала
Michael Lawrence
One For All And All For Lunch

© Michael Lawrence 2009
© за српски језик ОДИСЕЈА

Culture

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Мајкл Лоренс

ЈЕДАН ЗА СВЕ И СВИ ЗА РУЧАК!

Превео
Петар Капуран

ОДИСЕЈА
Београд, 2014.

Садржај

Приче троје мускетара плус један	
Зврле Мрак: Слинчуљак	9
Пера Таванџија: Дедина рупа вишка	54
Анђела Мента: Сјајосмрад	87
Мачак Сталоне: Крзно и перје – мој тежак живот . . .	115
Зврле Мрак: Грашак и шкољка	141

Мачак Сталоне

КРЗНО И ПЕРЈЕ: МОЈ ТЕЖАК ЖИВОТ

Превео с мачјег

Гроф Чупклан МекКанџић, Ш.А.П.А., Ф.Р.К.

Са Краљевског мачјег института, Бела стена

Дакле, ја сам мачор. Навикните се. Нисте ви ништа бољи од мене само зато што сте већи. Није све у величини. У осталом, ко има више ногу, ви или ја? А крзно и реп? Ви немате. Да вас чујем сад.

Сада ћу вам испричати своју причу. Своју исповест. Ви само треба да седите у тишини и да начуљите уши. Мислите да ћете моћи? У реду, да почнемо.

После рођења, очи су ми дуго биле затворене, тако да ми је у најранијем сећању само тама. Осећао сам покрете око себе, чуо звуке, мирисао свашта, и то је било то. Додуше, вероватно сам био радознало маче, јер сам се покренуо чим су ми ноге биле довољно јаке да ме држе, наслепо сам опипавао наоколо, ударао у разне ствари, обарао свашта, њушкао – све док ме мачка, која ми је сигурно била мајка, није зграбила и однела тамо где је мислила да ми је место.

Кад сам напoкoн oтвoриo oчи, видeo сaм дa нисaм биo јeдинo нoвoрoђeнчe. Билo их јe јoш трoјe и билo смo у мрaчнoј прoстoрији пунoј бaштeнскoг оруђa и oпрeмe. У шупи. Нa пoлицaмa су билe пoслaгaнe кутијe, флaшe и клупчићи кaнaпa, a с пaфoнa јe нa дугaчкoј нити висиo пaук. Свe тe ствaри, бaрeм oнe кoјe сaм мoгao дa дoхвaтим, зaхтeвaлe су дa сe пoдрoбнијe прoучe, пa сaм тo и чиниo. Изглeдa дa јe тo сaмo мeнe зaнимaлo. Oстaли би сaмo пoврeмeнo устaли и прoтeгнули сe, прoњушкaли мaлo нa oкoлo, a oндa би сe пoнoвo склупчaли и дрeмaли, или сaмo лeжaли у тишини.

Вeликa мaјкa мaчкa вeћи дeо дaнa нијe билa ту. Дoлaзилa јe и oдлaзилa крoз висoки прoзoр. Кaд би сe вратилa изгрдилa би мe штo сe шeтaм и правим буку. Нијe билa ту oнoг дaнa кaд сaм нaпустиo дoм. Прoучaвao сaм кутију сa трaвoм изa кoсoлицe кaдa су сe врaтa нaглo oтвoрилa, a унутрa јe ушao бeзрeпи – први бeзрeпи кoгa сaм видeo. Кaквo јe тo oгрoмнo и бучнo ствoрeњe билo! Сaмo сaм сe трeсao у свoм склoништу дoк јe oн вичући oднeo прeстaлa трe мaчeтa. Али јe oстaвиo врaтa oтвoрeнa. Врaтa никaдa рaнијe нису билa oтвoрeнa. Сaчeкao сaм дoк вишe нијe билo звукoвa пa сaм сe пришунђao дo врaтa. Пoглeдao сaм нaпoљe. Тoлики прoстoр! Тoлико тoгa дa сe истрaжи!

И тако сам отишао, да видим шта све могу да видим и помиришем и окусим.

Испоставило се да је свет бучно и застрашујуће место. Морао сам често да се скривам од огромних безрепих и њихових бучних возила, а храну сам проналазио где сам стигао. Убрзо сам научио чему смем да прилазим, а чега морам да се клоним. Док сам учио, време је пролазило, а ја сам постајао све већи, све опрезнији и све лукавији. Био сам скоро исте величине као сад кад сам дошао на Поточкову фарму. На фарми је било доста чудних животиња. Већина ме није дирала – чак ни пас који је само мало лајао кад смо се први пут срели. Кад се навикао на моје присуство, поздрављали смо се само климањем главе кад се сретнемо.

Понекад бих наскочио на буре испред куће и гледао кроз прозор. Свиђало ми се како изгледа унутра. Удобно, суво, мирно. Три пута сам улазио у кућу, али сам прва два пута брзо изашао чим сам чуо звуке из друге собе. Трећи пут сам стигао чак до кухиње и скочио на сто. На њему је било хране. Навалио сам да једем. Врло укусно! Толико сам уживао у оброку да нисам чуо господина Поточка, фармера, кад је ушао, али ме је онда рука одаламила по глави, пао сам са стола и побегао.

То је био последњи пут да сам ушао у кућу, мада јесам покушавао. Међутим, кућу је чувала велика и веома љута гуска. Звала се Хети. Она је била једини створ коме је господин Поточко дозвољавао да борави у кући. Можда је зато Хети мислила да је посебна. Понашала се као да је то њена фарма, гегала се сва важна, шиштала је и подизала крила кад год би јој се неко нашао на путу. Сви осим господина Поточка су је се плашили, чак и свиње и коњи. Ја јој се од почетка нисам допадао, вероватно зато што нисам био са фарме, па се бесно залетала ка мени сваки пут кад ме угледа. Није волела ни безрепе посетиоце. Кад би људи долазили на фарму она би им препречила пут док јој господин Поточко не би наредио да се склони.

Фарма је била оронула, смрдљива и стара, с трошним зградама на којима су кровови висили, али је била океј место за живот. Тамо никад нисам гладовао захваљујући храни за остале животиње. И увек је увече могло да се нађе склониште, тако да живот и није био лош докле год сам се склањао Хети с пута. Али су се, након неког времена, ствари промениле. Долазили су мањи и већи камиони и односили су животиње и машинерију и рушили старе амбаре. Ускоро је, од свих грађевина, само

кућа остала читава, а ја сам, поред Хети и господина Поточка, био једино створење које је остало на фарми. Хети је сада била љућа него икад, и то не само на мене. Није волела ни промене ни странце. Све је више људи долазило, прекопавали су њиве, бетонирали и постављали високе стубове у земљу, градили зидове између њих. Више није било толико места за скривање, а хране је било мање него пре, пошто људи нису остављали много. Понекад су им испадали парчићи хране, али ако би ме ухватили да то грицкам нациљали би ме чизмом.

Али нису ме ти нови људи отерали с фарме. Тог дана, ја сам тихо лизао чај који је један до њих бацрио када ме је Хети заскочила с леђа. А онда је почела да ме јури док су људи навијали. Јурила ме је све до границе фарме, а када сам се напокон окренуо видео сам је како стоји тамо, раширених ногу, и претећи шишти, чикајући ме да се вратим.

Нисам имао где да одем, нити идеју шта следеће да урадим. У том тренутку, у близини, упалио се мотор камиона. Скочио сам на њега и укопао се међу смрдљиве, старе вреће. Камион је кренуо, труцкао мало док је прелазио преко решетке за стоку, и одвео ме далеко од злоћудне гуске.

Не знам колико смо далеко путовали, али мора да ми се приспавало од брундања и труцкања ка-

миона, па се нисам будио све док се нисмо зауставили. Извирио сам из свог заклона. Био је скоро мрак. Кад су људи спустили задњу ограду и почели да износе опрему из камиона, излетео сам и препао их. Дочекао сам се на шапе и јурнуо преко великог, неуредног дворишта и онда кроз отворену капију. И нисам се заустављао док нисам далеко одмакао. Свуда око мене налазиле су се високе, тамне зграде са речима и сликама исцртаним по прљавим зидовима, са кршом и ђубретом на тротоару и по улици. То место ми се уопште није свиђало. Оњушио сам ваздух и отишао даље.

И тако је почео мој живот у граду. Није то било лепо време. Желео сам само мало хране из неке кухиње и да се увече негде удобно сместим, али су ме безрепи, без икаквог разлога, стално гађали нечим или викали на мене. Једном сам наишао на зграду испред које су били постављени столови. За њима су седели безрепи, пијући и причајући. Кад је неки човек устао од стола и ушао у зграду, помислио сам да бих могао да пробам његово пиће. Скочио сам на сто и лизнуо пенушаво пиће у великој чаши. Било је горко, али сам попио што сам више могао пре него што се човек вратио и отерао ме. Скочио сам са стола, али кад сам хтео да потрчим ноге су

ми се заплеле једна о другу, а у глави ми се завртелo, па сам брзо сеo. Човек чије сам пиће пробао дoтpчаo је и шyтнуo мe. Обичнo бих oтpчаo у секунди, али нисам могаo ни да стојим. Било је врло чудно и забрињавајуће. Човек је подигао ногу да ме поново шyтне, што би и учиниo да није дошла нека жена и одвукла га.

Најгора ствар у граду догодила ми се оне вечери са јарким светлима и гласним звуцима. С неба су долазили фијуци, праскање и звиждуци од којих ми се дизала длака, и било је баш страшно. Нашао сам склониште испод моста, поред канала. Посвуда су биле конзерве, флаше, омоти од хране, вода је смрдела и било је пацова. Никад нисам волео пацове. Шћућуриo сам се поред старе кутије, дрхтећи. Шта се то дешавало са светом? Каква је сврха тих летећих светала и буке?

Одједном су се зачули гласови безрепих. Стајали су близу мене, надомак моста. Дечаџи. Са батеријском лампом.

„Еј! Види! Шта је то?”

Уперили су ми лампу у лице. Светлост ме је заслепила, али се нисам усудио да бежим. Фијуци, праскови и звиждуци и даље су испуњавали ноћ. Дечаџи су ми се приближили, шапућући. А онда...

„Хватај је!”

Скочили су на мене. Држали су ме тако чврсто да нисам могао да се измигољим. Онда ме је један дечак ухватио за врат, а ја сам га изгребао. Викнуо је: „Убићу је!”

Тада су ме угурали у неки смрдљиви џак и затворили га. Настао је мрак, а затим сам чуо кораке од којих ми се страх увукао у кости. Џак, са мношћу њему, вукли су неравном стазом поред канала. Било је то дуго и болно путовање, али смо се коначно зауставили и ја сам кроз мајушне рупе у тканини угледао трепћуће светло.

Подигли су џак, завртели га и, кад је полетео, зачуо се смех налик кевтању. Пао је на нешто оштро и крто што је попустило и пукло, а ја сам осетио топлоту. Било је све топлије и осећао сам дим и нисам могао лепо да дишем. Тада је џак почео да тиња. Скроз сам изгубио главу, али колико год гребао и ритао се, нисам успевао да се извучем.

Одједном се зачуло још узвика, који овог пута нису долазили од дечака, и неко је подигао џак с ватре. Кад су га спустили и отворили, видео сам огроман пламен, а изнад њега човека у столицу. Безрепи мушкарци и жене окупили су се око мене, и посматрали ме с висине. Неколико њих се драло на дечаке који су ме стрпали у џак и бацили га у ватру, а дечаки су одлазили, такође вичући. Руке су

почеле да ме тапшу по топлијој страни тела која се мало пушила, али ја сам пљунуо на њих и протрчао између руку и ногу безрепих. Отишао сам и оставио их за собом, заједно са огромном ватром и човеком на столици.

Још усијан, пушио сам се све док нисам нашао zgodnu барицу. Ваљао сам се по њој, а кад сам се лизнуо по боку открио сам да ми је део крзна нестао, и да ми је кожа веома осетљива. Пронашао сам тихо место на коме сам могао да се опоравим, и ту сам остао неколико дана и ноћи, не излазећи чак ни да нађем храну. За то време мислио сам о томе колико је био лак живот на фарми док ме гуска није отерала. Да није било Хети, можда бих и данас био тамо, размишљао сам, уместо што се овде кријем и лижем ране. Волео бих да сад могу да је видим. Не бих поново побегао од ње. А, не. Овога пута бих јој рекао шта мислим. И показао јој канџом.*

Месецима сам се скривао. Научио сам да је најбоље избегавати безрепе, којих је било свуда. Колико сам само пута, тих дана, бегом спасавао живу главу! Једне ноћи, пошто дуго нисам појео ништа конкретно, пратио сам заводљиви мирис уличицом коју је

* Да бисте сазнали шта се догодило са Хети пошто је отерала јунака наше приче, прочитајте *Повамтирену гуску*.

негде на средини осветљивала само једна светиљка. Мирис је долазио из зграде на крају улице. Док сам се приближавао, неки мушкарац је изашао и бацио отпатке у велику црну канту поред врата. Сачекао сам да се врати у кућу пре него што сам пришао кантама. Биле су веома високе.

Спремао сам се да скочим на канту и да покушам да одгурнем поклопац кад сам приметио неколико парчића на земљи. Навалио сам.

„Мрњаууууу.”

Погледао сам увис, са парчетом сланине у зубима. Пар сјајних, плавих очију пиљио је у мене из сенке између канти.

„То је моје”, рекао је глас који је припадао тим очима.

„И моје”, рекао је други глас, иза мене.

„И моје”, рекао је трећи глас, такође иза мене.

Осврнуо сам се. Две мачке су устремиле канџе према мени.

„Ово је наша уличица”, рекао је први мачор, плавооки.

„Странци нису добродошли”, рекао је други.

„Обично их научимо памети”, рекао је трећи, препредено.

 Прогутао сам сланину и кренуо уназад. Док сам

се повлачио, видео сам да их има још много и да ме сви гледају хладним погледом.

„Гладан сам”, рекао сам.

„Нађи своје место за јело”, фркнула је једна мачка.

„Бих ја, али...”

Дошао сам леђима до зида. Мачке су се рашириле опколивши ме.

„Мора се научити памети”, рекла је једна, предући.

„Мора бити повређен”, рекла је друга, предући.

„Немојте, молим вас”, рекао сам. „Нисам знао да је ово ваше место. Отићи ћу.”

„Мислим да то не можемо дозволити.”

То је рекао први мачор. Плавооки. Банда се размакнула пропуштајући га да прође. Под светлошћу те једине лампе видео сам да није личио ни на једну мачку коју сам икада срео – оштра њушка, велике шпицасте уши, уско лице прекривено светлом длаком и витко тело. Био је ситнији од већине осталих мачора, али је било јасно да је главни.

Дуго ме је посматрао, тихо и непомично, а кад се нагледао, повукао се, а остали су поново збили редове и пошли ка мени, полако. Извињавао сам се што сам дошао без питања, али то их није одобр-

вољило. Били су жељни крви, моје крви, а кад су били спремни да је узму, бацили су се на мене, сви одједном, сви осим плавооког који је гледао борбу са одстојања. Борбу? И није била баш нека борба, у почетку. Банда је била у пакосном расположењу, а ја сам био дежурна жртва те вечери. Гребали су ме, уједали, покушавали да ми покидају жилу по жилу, а мени није преостало ништа друго него да се браним најбоље што знам и умем – све док један од њих није направио велику грешку. Угризао ме је за реп. Бол је био страшан, али је мој бес био још страшнији. Почео сам да узвраћам ударце.

И како сам се само борио!

Крв ми је узаврела и више није била *на извол'те*. Одједном више нисам бринуо за своју безбедност. Ужасни крици и узвици проламали су се око канти у улици док сам им задавао једну рану за другом. Да их је било мање успео бих да их отерам, неколико мачака и јесте побегло, али их је ипак остало превише. Можда се не бих жив извукао да ми није стигла неочекивана помоћ.

„Ало! Ви тамо! Губите се! Мрш! Пис! Пис!”

И пала је вода, лепи, велики потоп, а моји непријатељи су се разбежали у свим правцима. Чак је и Плавооки нестао.

„Да, и ти! Бежи! Пис!”

Нога у чизми ме је подигла са земље и бацила. Кад сам слетео, схватио сам да могу да трчим тек неколико метара пре него што ми ноге откажу, али ме човек који је бацио отпатке није ни јурио, па сам се полако одвукао према уличној светиљци. Застао сам на самом крају уличице да проверим у каквом сам стању. Уста су ми била пуна крви, бокови раздерани, два нокта сломљена а уво изгрижено. Болео ме је сваки делић тела и био сам стравично уморан. Спустио сам се на земљу и затворио очи.

И даље је било мрачно кад ме је нечије присуство тргло из сна. Испред мене се створила бледа магла и из ње је изашла мачка која је тешко храла. У први мах сам помислио да се то неко из банде вратио по још, али сам онда приметио да је овај мачор другачији од осталих. Сијао је. Да, сијао је. Цео. Никад раније нисам видео тако нешто и на тренутак сам само бленуо. Али сам тада помислио, са сјајем или без њега, то је само мачка. У том тренутку ми нимало није било до других мачака. Иссукао сам канџе.

„Одлази. Хоћу да будем сам.”

Није отишао. Посматрао ме је како лежим и рекао гласом необично дубоким за мачку: „Ја сам Онај-што-сија.”

„Који?” – питао сам.

„Онај-што-сија. Саветник повређених мачака. Дошао сам да те утешим у најтежем тренутку у твом животу.”

„Нисам заинтересован”, праснуо сам. „Остави ме на миру.”

„Звучиш љутито, мој млади пријатељу.”

„Љут? Ја? Не, ја баш уживам кад ме нападну у мрачним уличицама.”

„Има то и својих добрих страна”, рекао је такозвани Сијајући.

„Добрих страна? О, па то је лепо знати. А ја сам мислио да сам срећан што сам извукао живу главу.”

„Добра страна је, на пример, знање које си вечерас стекао.”

„Знање? Какво знање?”

„Чопори мачака луталица љубоморно чувају своју територију. Од сад ћеш бити пажљивији кад тражиш храну.”

„Штета што ми то ниси рекао пре него што сам отишао тамо.”

„Нисам могао да ти дођем пре. Тада ниси био повређен.”

„Недавно сам имао опекотине. Зар се то не рачуна?”

„Гад сам имао слободну ноћ.”

„Било како било, ово није ништа”, рекао сам не желећи да покажем слабост пред другом мачком. „Неколико огреботина, то је све. Преживећу.”

„Верујем да хоћеш”, рекао је предући. „Челичиш се. То је добро. Мораћеш да будеш јак кад немаш дом.”

„Каква је то прича о *дому*?” – питао сам.

„Не знаш шта је дом?”

„Подсети ме.”

„Дом је зграда са зидовима, прозорима, кровом, ватром.”

„Не помињи ми ватру!” – фркнуо сам.

„Или радијаторима. Радијатори су уобичајенији у данашње време.”

„Слушај, јесмо ли завршили?” – рекао сам. „Није ништа лично, али тренутно не желим друштво.”

„Идем чим ти кажем како сам добио своје друго име.”

„Твоје друго име? Колико си имена имао?”

„Само та два. Прво име, Данило, добио сам кад су ме узели безрепи.”

Сијајући се замислио и почео да шепа лево-десно испред мене. Кад сам га видео из профила приметио сам да има само једну задњу ногу. Како није има четврту шапу, корак му је више личио на поскок са задње ноге него на шепање.

„Газда куће није био ту када смо се родили, моја браћа, сестре и ја”, рекао је када је коначно престао да шетка. „Мајку никад нисам упознао. Претпостављам да је била луталица која је оставила своје младунце на прагу куће, где се и породила. Жена и девојчица из те куће су нас примиле и бринуле о нама, али кад се мушкарац вратио с пута био је љут и почео је да нас једно за другим потапа у кофу воде, све док очи не би престале да нам се отварају. Једино моје очи никако нису остајале затворене, иако сам потапан изнова и изнова. То је узнемирило девојчицу...”

„Тата! Овај не жели да умре! О, дозволи ми да га задржим, дозволи ми да га задржим!”

„... која ме је стегнула у наручје, онако мокрог, и дозвољено ми је да останем. Девојчица и жена су се трудиле око мене и поступале лепо са мном, али ме мушкарац никад није волео. Мушкараци и мачке нису добра комбинације, из мог искуства. Моја нога је доказ тога.”

„Твоја нога?”

„Она коју сам изгубио.”

„Како можеш да изгубиш ногу? Ноге су причвршћене за тебе. Не одлазе саме.”

„Једног дана сам дремао на сунцу, на трави поред прилаза за кола, и човек је извезао кола из га-

раже у рикверц, све до траве и смрскао ми ногу. Верујем да је то урадио намерно. Жена и девојчица су ме брзо одвеле до ветеринара, који ми је спасао живот али не и ногу. Од тада сам био познат под другачијим именом.”

„Којим?”

„Троножац.”

Његови светлуцави бркови су се стресли, био је потресен и поново је занемео, загледан у земљу. Ја сам сачекао минут а онда га упитао да ли је то то.

Подигао је поглед. „Молим?”

„Твоја прича. Да ли си је завршио?”

„Да, мислим да јесам”, рекао је. „Само да ти дам савет за растанак и одлазим.”

„Савет за растанак?”

„Да ти остане нешто и кад напустиш ову улицицу.”

Уздахнуо сам. „Ајде, дај тај савет за растанак.”

„Клони се мушкараца”, рекао је.

„То и радим”, рекао сам.

„Не веруј им”, рекао је.

„И не верујем”, рекао сам.

„Ни дечацима. Иста сорта, само су млађи.”

„Дечацима тек нимало не верујем.”

„То је добар став. И пази се, немој да смекшаш ако неки дечак буде деловао као да је финији од

осталих. Сви су они, у дубини душе, подједнако лоши. Мачке су племенитија створења од било ког безрепог. Упамти то. Нама мачкама безрепи требају само да се окрепимо. И за склониште, ако можемо да га добијемо.”

„Шта је са женама и девојкама?”

„Оне су у принципу безопасније, али буди на опрезу, јер ће те очас посла размазити и припитомити. Увек остани помало диваљ. Једини тако можеш да их научиш да те поштују.”

„А гуске?”

„Гуске?”

„Оне су насилне. Терају те са фарми.”

„Па, и логично”, рекао је Троножац. „Оне су двоноге, као и безрепи, а поврх свега су и пернате. Оне барем уопште нису сумњиве. Кад год сам видео нешто пернато, позабавио сам се њиме пре него што је оно успело да се позабави мноме. Мој ти је савет да чиниш то исто, за сваки случај.”

„Потрудићу се да то упамтим. Још нешто?”

„Не, то је отприлике то.”

„Одлично. Овај... а како си ти уопште добио тај посао?”

„Саветник повређених мачака? Ма, само сам био у право време на правом месту. Мачећа социјална служба (МСС) баш је у том тренутку одлучила да

би требало да постоји то радно место и понудили су ми га кад сам умро.”

Зинуо сам. „Кад су умро? Хоћеш да кажеш...”

Брци су му се трзали. „Ниси ваљда мислио да сам и даље жив? Уз ово сијање?”

„Како се то догодило?”

„Како? То ми је мало мутно.”

„Реци ми чега се сећаш.”

„Мислио сам да једва чекаш да ме се отарасиш.”

„Тачно, али сам и... радознао.”

„Па”, рекао је полако, „одувек сам мислио да све иде природним путем. Остарио сам и већ неко време се нисам осећао сјајно, никад нисам био сасвим спреман пошто сам изгубио ногу, и једног дана сам нашао тихо место испод жбуна где сам легао... и следеће чега се сећам јесте разговор за овај посао.”

„Колико је било кандидата за посао?”

„Неколико. Али мислим да сам имао предност над њима. На крају крајева, ко ће боље да посаветује повређене живе мачке од мртвог мачора са три ноге?”

„Истина”, рекао сам. „Јесмо ли сад завршили?”

„Завршили смо.”

„Добро. Хвала. За животну причу, савете и све.”

„Нема на чему”, рекао је Троножац сијајући.

„Одлазим, онда.”

„Важи. Видимо се.”

„Срећно, млади мачору. Срећа ће ти бити потребна у овом суровом свету. И ако треба да упамтиш само једну ствар из нашег вечерашњег разговора нека то буде ова: мачка је у сваком погледу супериорнија од било ког буђавог безрепог.”

Уз те речи се вратио у маглу и нестао. Са њим је нестала и магла.

„Ох, Андреј, погледај. Јадничак је повређен.”

„Остави га, Бранка, то је само луталица.”

„Изгледа као да је прошао рат.”

„Рекао сам ти да га оставиш.”

„Али вечерас је баш хладно. Мислим да би требало да га однегујемо док му не буде боље.”

„Не буди блесава.”

„Само док се не опорави, Андреј. Само док се не опорави.”

Отворио сам очи. (Мора да сам их затворио на тренутак када ме је Троножац напустио.) Пар безрепих је био нагнут нада мном.

„Мац-мац, мацо све је у реду, мац-мац.”

Био сам превише уморан да бих бринуо због њих. Поново сам затворио очи и следећи пут кад сам их отворио лежао сам на великом комаду намештаја а у просторији су се чули само откуцаји сата. Било је

тако мирно и мирисало је лепо и помислио сам: „Да ли је Сијајући мислио на ово када је рекао *дом*?”

Али, онда је ушао мушкарац.

„Хеј, ти, склањај се с намештаја! Бранка, рекао сам ти да држиш ову уличну мачку подаље одавде.”

Знајући колико мушкарци умеју да буду опасни, скочио сам на под и истрчао из собе. Истог тренутка бих побегао из те куће да су било која врата била отворена. Али нису. Био сам у замци.

После тога сам се трудио да се склањам с пута мушкарцу, али сваки пут када би ушао у собу и видео ме, рекао би нешто грубо или подигао руку, чак и када нисам био на намештају. Било је јасно да ме не жели ту. Жена је била много финија. Често ме је мазила, хранила ме је и нашла ми је удобно место за спавање. Њих двоје би понекад причали о мени. Нисам могао да разумем чудне звуке које испуштају безрепи, али сам знао да причају о мени јер ме је човек намрштено гледао. Из неког разлога био је посебно љут на мене при крају мог боравка тамо.

„Не, Бранка, не желим да му смишљам име. Рекао сам ти да се не везујеш за њега. Сад му је боље. Време му је да оде.”

„Да оде? О, па не можемо сад да га пустимо да оде!”

„Можемо, а богами и хоћемо. Ако га ти не пустиш напоље, ја ћу га успавати.”

„Нећеш то да урадиш, Андреј. Али ако си већ одлучио... питам се да ли би се свидео Ани и њеном сину? Дечко никад није имао кућног љубимца.”

„Јесте. Има канаринца.”

„Од кад то?”

„Од пре неки дан.”

„Нисам знала. Зашто се мени никад ништа не говори?”

„То је канаринац, жено, није мерџедес.”

„Нема везе, канаринац и није неки љубимац. Мислим да ће се у кући Мракових баш обрадовати кад им донесемо мачку. Хајде да их изненадимо.”

Пре него што сам разумео шта се дешава, спаковали су ме у кутију, пробушили неколико малеџних рупа на врху и одвезли ме до неког места са гомилом уличица с новим кућама које се нису разликовале једна од друге.* Понели су кутију стазом испред једне куће и позвонили. Врата су се отворила, спустили су кутију на под и подигли поклопац. Нови жена и дечак надвијали су се нада мном. Фркнуо сам на њих.

* Касније сам сазнао да су куће изграђене на Поточковој фарми, мада никад нисам успео да нађем Поточкову кућу.

„Не делује баш дружељубиво, мама.”

„То је вероватно због кутије, Зврк. Мачке не воле да их затварају.”

Изашао сам из кутије и прошетао новим домом, да га осмотрим. Дечак ме је пратио.

„Прекини да ме пратиш!” – праснуо сам.

Није схватио. Деловало је као да покушава да ме одобровољи. Причао је некако мазно...

„Дођи, мацо, дођи код Зврлета, добра маца.”

Али нисам насео. Ако мисли да ћу се спријатељити с њим, грдно се вара.

Нешто касније, пошто су отишли оно двоје који су ме оставили, дошао је још један мушкарац. По његовом тону, одмах сам знао да се нећемо слагати.

„Шта је ово?”

„То је мачор, Томо.”

„То видим. А шта ради овде?”

„Мама и тата су га чували док се опорављао. Био је у поприлично лошем стању кад су га нашли. Поклонили су нам га.”

„Шта су урадили?”

„Мислили су да ће нам се допасти.”

„Лоше су мислили. Знаш шта ја мислим о мачкама.”

„Он је поклон. Не могу баш да га одбијем, зар не?”

„Ја могу. Додај ми телефон.”

„Не. Он остаје. Задржаћемо га.”

„Преко мене мртвог.”

„Зврле, додај ми нож за хлеб!”

Мушкарац ми се намрштио и испустио још неколико оних смешних звукова које његова врста производи устима. Фркнуо сам на њега.

„Јеси ли видела то? То је зла мачка.”

„Само је стидљив. У новом је окружењу. Навићи ће се.”

„Боље би му било да се не навикава око мене. Има ли име?”

„Мама ми је рекла да му га они нису дали. На нама је.”

„За мачора који делује тако опасно постоји само једно име: Сталоне. Зваћемо га Сталоне.”

Нисам очекивао да ћу уживати живећи са овом породицом, и нисам, нити сада уживам, али је испала и једна добра ствар од тога што сам се преселио код њих. Освета старом непријатељу. Отприлике. У једној соби био је кавез. У кавезу је био један пернати. Није био бео и био је прилично мали, али то су само детаљи. Које год боје и величине, био је од њене сорте, Хетине, и самим тим мој непријатељ. Кавез је висио на сталку који је стајао близу стола тако да нисам имао проблема да га до-

хватим када су моји нови безрепи те прве ноћи отишли на спрат. После мало муке успео сам да отворим врата кавеза, завукао сам шапу и...

Рецимо само да је освета укусна.*

И то је то. Моја животна прича. Наравно, није још готова, мада не верујем да ће ми живот постати много срећнији. Нека нова мука или непријатељ вребају иза првог ћошка. Моји безрепи ме сматрају својим кућним љубимцем, али ништа они не знају. Одазивам се на име које су ми наденули само да би ме и даље хранили и то је све. Понекад дозволим жени да ми голица стомак, док лежим на леђима са ногама у ваздуху. Она је ионако најбоља од целе те дружине. То јој стављам до знања тако што јој с времена на време донесем миша. Знам да цени моје поклоне пошто одмах скочи на столицу да се провесели пре него што каже мушкарцу или дечаку да га однесу на неко лепо место где може касније да му се диви.

Доста излазим, поготову ноћу, да протегнем ноге и проверим комшилук. Повремено се потучем с неким мачором који покушава да се прослави, али увек победим. Нисам прошао све ове муке да би сад неки други мачор мислио да је бољи од мене.

* Ако хоћете да чујете Зврлетово виђење овог дела Сталоневе приче прочитајте *Уклети клозет*.

А ви, безрепи, боље се припазите! Ја сам Сталоне, краљ насеља Поточкова фарма. Ово је моја територија. Будете ли безобразни, долазим по вас, исуканих канџи и накострешен.

Капирате? Добро је. Сад тутањ, чекају ме завесе да се успентрам уз њих.

Библиотека
Прозна путовања

Мајкл Лоренс
Авантуре Зврлета Мрака 10
Један за све и сви за ручак!

Предео
Петар Капуран

За издавача
Весна Одановић Капуран

Уредница
Марија Вукосављевић

Лектура
Штрик
Соња Шоћ

Илустровао
Тихомир Челановић

Ликовно-техничка уредница
Далиборка Мијаиловић

Штампа
Caligraph, Београд
2014.

Издаје
Издавачка кућа ОДИСЕЈА
Добрачина 5/13, Београд
Тел./факс 011/2620-521; 2621-375
odiseja@sezampro.rs
www.odiseja.co.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111-93-32

ЛОРЕНС, Мајкл, 1943-

Један за све и сви за ручак! / Мајкл Лоренс ; предео Петар Капуран ; [илустровао Тихомир Челановић]. - Београд : Одисеја, 2014 (Београд : Caligraph). - 220 стр. ; 20 см. - (Авантуре Зврлета Мрака ; 10) (Библиотека Прозна путовања / [Одисеја])

Превод дела: One For All And All For Lunch / Michael Lawrence. - Тираж 1.000.

ISBN 978-86-7720-121-0

COBISS.SR-ID 212363532